

רע"פ 5771/16 - ראיד עיאס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 5771/16

לפני:
המבקש:

כבוד השופט א' שהם
ראיד עיאס

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה, מיום 30.6.2016, בעפ"ג
38310-06-16, שניתן על ידי כב' השופטים ר' שפירא-
סג"נ; ב' טאובר; ו-ת' נאות פרי

בשם המבקש:

עו"ד ד"ר באבא מאזן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ר' שפירא - סג"נ; ב' טאובר; ו-ת' נאות פרי), בעפ"ג 38310-06-16, מיום 30.6.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט מ' עלי), בת"פ 32213-09-15, מיום 18.5.2016.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 21.9.2015, הורשע המבקש על בסיס הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן. המדובר בשלוש עבירות של גניבת רכב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון לגניבת רכב, לפי סעיפים 413 + 25 לחוק העונשין; החזקת נכס החשוד כגנוב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין; ושיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

3. בכתב האישום שהוגש נגד המבקש, מפורטים חמישה אישומים המיוחסים לו, כדלקמן:

אישום ראשון: כפי שנטען בכתב האישום, ביום 31.8.2015, בשעה 13:00 או בסמוך לכך, נראה המבקש ברכבו הפרטי במחסום, סמוך לטול כרם, כשאליו מחוברת עגלה עם נגרר, אשר חשוד כגנוב, וזאת, במטרה להעביר את הנגרר אל מחוץ לשטחי מדינת ישראל. החיילים אשר עמדו במחסום דרשו מן המבקש להמתין בצד עד להגעת שוטרים אל המחסום, ואולם לאחר מספר דקות, נמלט המבקש על דעת עצמו, והותיר בידי החיילים את תעודת הזהות שלו. המבקש נעצר באותו היום, סמוך לשעה 19:20. במסגרת האישום הראשון נאמר בנוסף, כי במהלך חקירתו של המבקש, ביום 12.9.2015, סמוך לשעה 11:20, שיבש המבקש את חקירתו במשטרה, ו"השמיד ראייה כפי שהוקלדה במהלך חקירתו ע"י החוקר יאיר חוטה, באופן שמחקר חלק ניכר מחקירתו".

אישום שני: לטענת המאשימה, ביום 17.8.2015, סמוך לשעה 13:40, גנב המבקש נגרר מידי אדם בשם דניאל בצלאל, אותו הלה החנה בקריית ים. לאחר שגנב המבקש את הנגרר, הוא הוציא אותו אל מחוץ לשטחי מדינת ישראל, באמצעות וו אשר חיבר בין הנגרר לבין רכבו הפרטי.

אישום שלישי: בכתב האישום נטען, כי ביום 18.6.2015, סמוך לשעה 13:20, גנב המבקש נגרר מידי אדם בשם גיל חי, אותו הלה החנה בחניית ביתו בקריית ביאליק. המבקש הוציא את הנגרר אל מחוץ לשטחי מדינת ישראל, באמצעות וו אשר חיבר בין הנגרר לבין רכבו הפרטי.

אישום רביעי: עוד תואר בכתב האישום, כי ביום 7.8.2016, סמוך לשעה 13:45, גנב המבקש נגרר מידי אדם בשם טל שוינפלד, אותו הלה החנה סמוך למרכז המסחרי בקריית ים. המבקש הוציא את הנגרר אל מחוץ לשטחי מדינת ישראל, באמצעות וו אשר חיבר בין הנגרר לרכבו הפרטי. אגב נטילת נגרר זה, ובסמוך לשעה 14:23, פגע המבקש ברכבם של "האחים אבולהיג'א" בשפרעם, ונמלט מהמקום.

אישום חמישי: בכתב האישום נמסר בנוסף, כי ביום 18.6.2015, סמוך לשעה 15:00, ניסה המבקש לגנוב גרר מידי אדם בשם תמיר עדני, בקריית חיים, ללא הצלחה.

על בסיס המעשים המתוארים לעיל, יוחסו למבקש מספר עבירות של גניבת רכב, ועבירות נוספות, כמפורט לעיל בפסקה 2.

4. לאחר הרשעתו בדיון, ניתן גזר הדין בעניינו של המבקש, בבית משפט השלום בקרית. בגזר הדין, פירט בית משפט השלום את תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של המבקש. בתסקיר הראשון, אשר הוגש ביום 13.1.2015 (להלן: התסקיר הראשון), נמסר כי המבקש הינו כבן 33, ולחובתו 11 הרשעות קודמות, בין היתר, בעבירות רכוש, בגין ריצה המבקש בעבר מאסר בפועל. לעניין העבירות מושא כתב האישום, התרשם שירות המבחן, כי המבקש לוקח "אחריות חלקית" על ביצוע העבירות, באומרו כי לא היה בכוונתו להוציא את הנגררים אל מחוץ לשטחי ישראל; להימלט מגורמי המשטרה; או לשבש מהלכי משפט. עוד נאמר בתסקיר, כי למבקש ישנן "יכולות קוגניטיביות גבוהות אשר עומדות בסתירה לתפקודו הבעייתי והישנות ביצוע העבירות, וכי הוא נוטה לרצידיביזם מתוך צורך רגשי, דחף וריגוש". המלצת שירות המבחן, במסגרת התסקיר הראשון, הייתה לדחות את הדיון בעניינו של המבקש בחודשים ימים, כאשר במהלך תקופה זו, יעבור המבקש הערכה פסיכיאטרית עדכנית ויפנה לטיפול ייעודי. התסקיר השני הוגש ביום 22.3.2016 (להלן: התסקיר השני), ובו צוין, כי המבקש סובל מהפרעת "קלפטומניה". נוכח זאת, הומלץ, בין היתר, על שילוב המבקש בטיפול "פסיכו-תרפויטי", וכן על טיפול תרופתי המפחית דחפים אימפולסיביים. למעשה, כפי שנמסר בתסקיר

השני, המבקש כבר הופנה לטיפול "פסיכו-תרפויטי" במרפאה לבריאות הנפש, בו הוא מתמיד ומגלה כלפיו מחויבות. נוסף על כך, צפוי המבקש להשתלב בתכנית טיפולית בשירות המבחן. כפי שהעריך שירות המבחן, יש בהליך הטיפול שיעבור המבקש, בכדי להפחית את הסיכון לביצוע עבירות דומות בעתיד, על ידו. אשר על כן, המליץ שירות המבחן להעמיד את המבקש בצו מבחן למשך 18 חודשים, בנוסף למאסר, על דרך של עבודות שירות. לעניין זה, ציין שירות המבחן, כי הטלת מאסר לריצוי בפועל על המבקש, עלולה לפגוע בתהליך השיקומי בו הוא החל.

5. לאחר בחינת תסקירי המבחן, ניגש בית משפט השלום לבחון את השאלה, האם יש לראות בעבירות המתוארות בכתב האישום כאירוע אחד, או כמספר אירועים, בקובעו, כי כל אחד מן האישומים הוא אירוע בפני עצמו, אשר מצדיק מתחם עונש נפרד, וזאת, למעט אישומים 3 ו-5, אשר בהם יש לראות כ"אירוע אחד". בקביעת מתחמי הענישה לעניין העבירות בהן הורשע המבקש, נתן בית משפט השלום את דעתו לערכים המוגנים, אשר נפגעו מביצוע עבירות אלה. בין היתר, התייחס בית משפט השלום לערך של הגנה על כלי רכב, ולנזקים שיכולים להיגרם למשק ולכלכלה כתוצאה מפגיעה בהם, כגון, ייקור פרמיות הביטוח והיזקקות לאמצעי מיגון יקרים. בבחינת נסיבות ביצוע העבירה, ציין בית משפט השלום, כי יש לתת את הדעת לכך שהמבקש גנב נגררים, שאמנם נחשבים כלי רכב, אולם שונים פחות, לאין שיעור, מערכם של כלי רכב ממונעים, וכתוצאה מכך, מידת הפגיעה בערך המוגן מצומצמת יותר. ואולם, הטעים בית משפט השלום, כי הנגררים לא הוחזרו לבעליהם, והמבקש לא שיפה את המתלוננים על הפגיעה ברכושם. בית משפט השלום התייחס לכך, שהמבקש הוציא את הנגררים אל מחוץ לתחומי מדינת ישראל, תוך שהנגרר מתחבר לרכבו הפרטי; ולכן שלפי האמור באישום הראשון, המבקש נמלט מידי החיילים שעמדו במחסום, שעה שאלו קראו לו לעצור, ולאחר מכן, הגדיל לעשות, וניסה לשבש את מהלכי החקירה. לאחר סקירת מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, קבע בית משפט השלום את מתחמי הענישה, כדלקמן: בנוגע לאישום הראשון – מאסר על תנאי עד ל-6 חודשי מאסר, לריצוי על דרך של עבודות שירות, נוסף על מאסר מותנה וקנס; לעניין כל אחד מן האישומים השני והרביעי – מאסר שנע בין מספר חודשים, אשר ניתן לרצותם על דרך של עבודות שירות, ועד ל-10 חודשי מאסר בפועל, נוסף על מאסר מותנה, קנס ופיצויים למתלוננים; ולגבי האישומים השלישי והחמישי יחדיו – מאסר שנע בין 6 ל-12 חודשים, מאסר מותנה, קנס.

6. בהמשך, קבע בית משפט השלום, כי אין מקום, במקרה דנן, לסטות ממתחמי הענישה האמורים, משיקולי שיקום. זאת, בין היתר, לאור העובדה, כי "קיימים נתונים שאינם מתיישבים עם ההערכה כי ההפרעה ממנה סובל הנאשם [המבקש] כוללת את הדחף ליטול דברים ללא מטרת רווח, ולמצער יש בסיס לסברה כי בנוסף לתסמונת ממנה סובל הנאשם [המבקש] קיימים מאפיינים עברייניים שאינם קשורים דווקא להפרעה זו". בקביעת עונשו של המבקש בתוך מתחמי הענישה, התייחס בית המשפט השלום לעברו הפלילי המכביד, אשר כולל, בין היתר, הרשעה בעבירות שאינן קשורות להפרעת הקלפטומניה, ממנה הוא סובל. במסגרת השיקולים לקולה, נתן בית משפט השלום את דעתו לגילו של המבקש, אשר הינו יליד 1982; לנסיבותיו האישיות, ובין היתר, לכך שאשתו בהריון עם ילדם הראשון; להודאתו של המבקש בעבירות המיוחסות לו בתחילת ההליך המשפטי; וכן לתקופה שבה היה המבקש נתון תחת תנאים מגבילים. על בסיס השיקולים שתוארו לעיל, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 12 חודשי מאסר, לריצוי בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש, בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, עבירת רכוש, וזאת, למעט עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין; קנס בסך של 3,000 ₪, או 30 ימי מאסר תמורתו. כמו כן, הוטל על המבקש תשלום פיצויים בסכום של 5,000 ₪, לכל אחד מהמתלוננים באישומים השני עד הרביעי.

7. המבקש לא השלים עם העונש שהוטל עליו, והגיש ערעור על גזר דינו לבית המשפט המחוזי בחיפה. ערעורו של המבקש נסב, בעיקרו, על כך שבית משפט השלום לא קיבל את המלצות שירות המבחן בעניינו. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור, בקובעו, כי בצדק העדיף בית משפט השלום את האינטרס הציבורי על פני שיקולי שיקום, בעניינו של

המבקש. בית המשפט המחוזי הוסיף וציין, כי נסיבותיו האישיות לא נעלמו מעיניו, ואולם המבקש ביצע את העבירות לאחר נישואיו, ו"כאשר הוא ער לכל ההשלכות האפשריות כתוצאה מכך". יוער, למען שלמות התמונה יצוין, כי על אף שבית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של המבקש לקבלת תסקיר משלים, הוגש בכל זאת תסקיר משלים בעניינו של המבקש, ביום 27.6.2016, במסגרתו חזר שירות המבחן על המלצתו לשלב את המבקש בטיפול משולב (טיפול תרופתי וטיפול פרטני), ולהעמידו בפיקוח שירות המבחן (להלן: התסקיר המשלים), כפי שהומלץ גם בתסקיר השני שהוגש לבית משפט השלום. אשר על כן, ערעורו של המבקש נדחה, ותאריך התייצבותו לריצוי עונשו נקבע ליום 24.7.2016.

הבקשה לרשות ערעור

8. ביום 24.7.2016, הונחה על שולחני הבקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, יחד עם בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר אשר הושת על המבקש, לאחר שהמבקש התייצב לריצוי עונשו. בבקשה, חזר המבקש על טענותיו, כפי שהן עלו בהודעת הערעור לבית המשפט המחוזי. בין היתר, טען המבקש, כי העונש אשר הושת עליו חמור יתר על המידה, וזאת כיוון שהערכאות הקודמות לא נתנו את דעתן למצבו הנפשי של המבקש, כפי שפורט בתסקירי שירות המבחן. נוסף על כך, גורס המבקש, כי לא ניתן משקל ראוי לנסיבות לקולה בעניינו, ובכלל זה, להודאתו במעשים המיוחסים לו; לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות; ולתסקירי המבחן החיוביים שהוגשו בעניינו. אשר להגשת התסקיר המשלים לבית המשפט המחוזי, הטעים המבקש, כי נודע לו על הגשת התסקיר, רק במהלך הדיון בערעורו, ולא ניתנה לו אפשרות להשמיע את טענותיו בנוגע לתסקיר זה. לטענת המבקש, אי גילוי התסקיר, במקרה דנן, גרם לפגיעה בכללי הצדק הטבעי, ועל כן, יש לקבל את בקשתו לרשות ערעור.

דין והכרעה

9. דין הבקשה להידחות. זאת, מכיוון שהיא אינה מעלה כל שאלה משפטית עקרונית, אשר חורגת מעניינם של הצדדים; כמו כן, לא קיים חשש, במקרה דנן, לעיוות דין חמור או לאי צדק אשר יורד לשורשו של ההליך (רע"פ 5641/16 פלוני נ' מדינת ישראל (19.7.2016); רע"פ 3969/16 רקח נ' מדינת ישראל (18.7.2016); רע"פ 4675/16 בלוקא נ' מדינת ישראל (18.7.2016)). כמו כן, עונשו של המבקש אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, ובוודאי שאין מדובר בחריגה קיצונית ממדיניות זו (רע"פ 5464/16 לייזרוביץ נ' מדינת ישראל (12.7.2016); רע"פ 5463/16 עואודה נ' מדינת ישראל (11.7.2016); רע"פ 5354/16 אדרי נ' מדינת ישראל (5.7.2016)).

10. למעלה מן הצורך, אתייחס לעיקרי טענותיו של המבקש, בקצרה. ראשית ייאמר, כי אני סבור שהערכאות הקודמות נתנו את דעתן, בכובד ראש, לנסיבותיו האישיות של המבקש, ובכלל זה, לנסיבותיו המשפחתיות, וכן למצבו הבריאותי. אשר על כן, אין, לטעמי, כל מקום להתערב בגזר דינו של המבקש, שהוא ראוי ומאוזן. בהתייחס לתסקיר שירות המבחן המשלים, אשר הוגש לבית המשפט המחוזי, ולא הובא לעיונו של המבקש, אביא את הסעיף הרלוונטי מחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ), להלן:

"191. העתק התסקיר של קצין מבחן שנתקבל לפי סעיפים 37 ו-38 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, ושל תוצאות הבדיקות והחקירות האחרות יימסרו לתובע ולסנגורו של הנאשם, אם יש לו סניגור, ובית המשפט ישמע כל טענה לכתוב בהם; אולם רשאי בית המשפט לצוות שהעתק כאמור יימסר גם לנאשם, ורשאי בית המשפט, על פי הצעה מנומקת של קצין המבחן או על פי יזמתו הוא, לצוות מטעמים מיוחדים שאין לגלות את תכנם, כולו או מקצתו, לבעלי הדין".

11. אכן, התסקיר המשלים לא נמסר לבא כוחו של המבקש, ולא ניתנה הזדמנות, אגב כך, להתייחס לאמור בתסקיר זה. ואולם, סבורני כי זכותו של המבקש להעלות טענות לגבי האמור בתסקיר לא נפגעה באופן אשר מצדיק את התערבות בית משפט זה, ב"גלגול שלישי". זאת, לנוכח העובדה כי התסקיר המשלים מיטיב עם המבקש, ולמעשה, בבקשתו, גורס המבקש כי יש לאמץ את ההמלצות שניתנו במסגרת התסקיר המשלים. יתר על כן, ולאור העובדה שהתסקיר המשלים חוזר על ההמלצות שהועלו בפני בית משפט השלום, ניתנה למבקש הזדמנות לטעון, לגבי ההמלצות הללו, את טענותיו. לעניין זה יוער, כי סעיף 191א(א), המוזכר בבקשה, איננו רלוונטי בעניינו של המבקש, וזאת כיוון שהוא מדבר על תסקיר נפגע עבירה, בעבירות מין או בעבירות אלימות, לפי סעיף 187(ב) לחסד"פ.

12. הבקשה נדחת, אפוא.

ניתנה היום, כ' בתמוז התשע"ו (26.7.2016).

ש ו פ ט